



Operationele aanpak t.b.v. boerenacties In Noord-Nederland

Notitie ten behoeve van het overleg van de voorzitters van de Veiligheidsregio's Groningen, Friesland en Drenthe op 6 juli 2020.

In opdracht van: Gery Veldhuis, politiechef eenheid Noord-Nederland

Auteur: ██████████

Inleiding

Sinds oktober 2019 vragen boeren in de context van de stikstofcrisis aandacht voor hun positie in de maatschappij en de wijzigende regelgeving, en meer in het algemeen voor het gebrek aan begrip en respect voor het boerenwerk. Meerdere malen hebben zij door het hele land demonstraties, blokkades en andere acties gehouden, waarbij ze gebruik maken van (landbouw)voertuigen. Een enkele keer hebben deze acties een grimmig karakter gekregen. De mobilisatiekracht onder boeren is groot.

De acties van boeren variëren van rijden over en blokkades van auto(snel)wegen, distributiecentra en binnensteden en hebben vooral tot doel om te ontregelen. Na het laatste voornemen van de Minister van LNV tot een nieuwe maatregel van aanpassing van het veevoer, lijkt de actiebereidheid van boeren verder toe te nemen. De acties werden tot nu toe voornamelijk georganiseerd door landelijke actiegroepen, zoals Farmers Defence Force (FDF) en Agractie. In vergelijking tot de mobilisatiekracht, was de organisatiekracht onder boeren klein. In de afgelopen periode is te zien dat er onenigheid is ontstaan tussen actiegroepen over acties en dat regionale actiegroepen meer actief worden. Daarnaast heeft FDF laten weten dat zij zich in de noordelijke provincies in het organiseren van acties willen afscheiden van de rest van Nederland. Zij willen per provincie een eigen organisatie opzetten. Hetgeen kan betekenen dat de regionale organisatiekracht toeneemt.

De boerenacties hebben aangetoond dat ze een disproportioneel effect kunnen hebben op het ongestoord functioneren van de samenleving en gevolgen kunnen hebben op de vitale belangen. De verwachting is dat de acties voorlopig zullen aanhouden en dat vraagt om een nieuw perspectief op handhaving.

Situatieschets

Het handelingskader dat door de eenheid Noord-Nederland vanaf februari 2020 wordt gehanteerd, is vooral gericht op verbinding/contact met boeren en de-escaleren. Algemeen uitgangspunt hierin is dat alles in het werk gesteld wordt om (aangemelde) acties, demonstraties en/of manifestaties mogelijk te maken en bij voorkeur te laten verlopen zoals vooraf is kennis gegeven en besproken. Het optreden heeft een gefaseerd karakter, waarbij de politie probeert personen te blijven aanspreken op hun gedrag en steeds wordt getracht weer terug te keren naar de voorgaande fasering.

Nu is te zien dat boeren steeds minder geneigd zijn om aanwijzingen van de politie op te volgen. De recente demonstraties doen ook vermoeden dat het draagvlak en de sympathie voor de acties van boeren tanende is en de vraag gesteld wordt waarom de overheid niet optreedt tegen overtredingen en strafbare feiten die worden gepleegd. Verder blijkt ook dat met een grote groep actievoerders niet of nauwelijks afspraken te maken is. Er is nauwelijks informatie beschikbaar over acties en in sommige gevallen werd juist desinformatie gegeven.

Tijdens de laatste demonstraties was opschaling snel aan de orde, wat leidde tot druk op de politieorganisatie. Vooral in de zomervakantieperiode is het lastig om deze frequentie van protesteren bij te houden. Het vraagt onevenredig veel capaciteit, dat niet elders ingezet kan worden. Ook laten de aanhoudende acties zien dat het gebruikte handelingsperspectief op de lange duur niet het gewenste effect heeft gehad. Het is tijd om dit te heroverwegen.

In de regionale driehoek¹ van 5 juli jl. is afgesproken dat de fase van waarschuwen en de-escaleren voorbij is en het tijd is om door te pakken. Ook maakt de voorzitter van de Veiligheidsregio Groningen, in afstemming met alle Groningse burgemeesters, een gezamenlijk WOM-besluit voor de gemeenten in de provincie Groningen, met daarin een verbod voor boeren met tractoren en daarmee gelieerde personen (sympathisanten) en gemotoriseerde voertuigen, die kennelijk op weg zijn om te blokkeren. Op basis van dit WOM-besluit kan de politie optreden en handhaven. Er ligt nu een verzoek om dit WOM-besluit noordelijk te maken, zodat het voor alle gemeenten in de drie noordelijke provincies geldt en de politie eenduidig kan optreden.

Preparatie politie

De preparatie van de politie wordt geënt op bovenstaand besluit over te stappen op de fase van daadwerkelijk begrenzen en handhaven. Dit leidt tot uitwerking van vier scenario's:

- Boeren overtreden voorwaarden uit de WOM-brief
- Boeren rijden met tractoren of andere gemotoriseerde voertuigen in een centrum/binnenstad
- Boeren rijden met tractoren op de auto(snel)weg
- Boeren blokkeren een bedrijf of instantie

Schaarse politiecapaciteit betekent dat niet overal tegelijk kan worden opgetreden. Bij meerdere gelijktijdige acties en/of samenloop van acties bepaalt de Algemeen Commandant van het SGBO (Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden) op welke locatie en met welke capaciteit een inzet van politie zal plaatsvinden. Extra inzet gaat niet ten koste van de reguliere planning in de basisteams. Voor inzet van de mobiele eenheid (ME) wordt vooraf toestemming gevraagd aan het bevoegd gezag (burgemeester). Indien dit vooraf niet mogelijk is, wordt zo spoedig mogelijk na het ME-optreden contact gezocht met de burgemeester.

Inzet en acties van politie worden bepaald op basis van beschikbare capaciteit en een afweging van de gevaarstelling voor personen en materieel, verkeersdoorstroming en economische schade. Ook zal indien nodig ondersteuning gevraagd worden van andere overheidsinstanties, zoals defensie en Rijkswaterstaat.

WOM-besluit; beperking uitvoering demonstratierecht

Ter bescherming van de belangen van gezondheid, het verkeer en ter voorkoming en bestrijding van wanordelijkheden besluit de voorzitter van de Veiligheidsregio Groningen om landbouwvoertuigen die worden ingezet voor demonstraties te verbieden op wegen in de zin van de Wegenverkeerswet, daaraan liggende parkeerterreinen en andere openbare plaatsen voor de periode van maandag 6 juli 2020 vanaf 15.00 uur tot en met zondag 12 juli om 24.00 uur. Bij concrete aanwijzingen voor acties na deze periode kan het besluit verlengd worden.

Wanneer het rijden met tractoren of andere zware gemotoriseerde voertuigen in een centrum/binnenstad niet vooraf geregeld is in het WOM-besluit dan kan een noodbevel (art. 175 Gemeentewet) worden toegepast om tractoren uit de binnenstad te (laten) verwijderen.

Een noodbevel kan worden ingezet als sprake is van oproer, wanordelijkheden, rampen of zware ongevallen of de vrees daartoe bestaat. Een burgemeester is dan bevoegd alle bevelen te geven die hij nodig acht ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar. De maatregelen mogen niet verder strekken dan strikt noodzakelijk is (*proportionaliteit*) en minder ingrijpende bevoegdheden tekortschieten (*subsidiariteit*).

Rijden met zware (landbouw)voertuigen op de auto(snel)wegen

Mobiliteit is gericht op doorstroming. Met wegbeheerders worden verkeerscirculatieplannen gemaakt.

Calamiteitenroutes moeten te allen tijde vrijgehouden worden.

Demonstreren is een grondrecht, dus prevaleert de regulering via de WOM. Dat betekent dat een burgemeester in het belang van het verkeer en ter voorkoming van wanordelijkheden de aanwijzing kan geven dat rijden op of blokkeren van auto(snel)wegen met tractoren niet zal worden toegelaten als uiting/onderdeel van de demonstratie. De reis naar een demonstratielocatie wordt niet beschouwd als een demonstratie. Ook de Wegenverkeerswet blijft van kracht. Naast de WOM gelden in dit kader art. 42 lid 1 en art. 22 onder c RVV, art 5 WVV en artikel 162 WvS.

Tegen deze bestuurders, die de voorwaarden uit het WOM-besluit en/of regels uit Wegenverkeerswet en Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens overtreden, wordt opgetreden; dit betekent beëindigen, aanhouden en verbaliseren. Optreden gebeurt ofwel op heterdaad, dan wel achteraf. Voor optreden achteraf wordt zoveel mogelijk opsporingsinformatie verzameld door middel van beeldmateriaal (op basis van art. 3 Politiewet, in het

¹ Overleg Regioburgemeester, hoofdofficier en politiechef

kader van identificeren en ter ondersteuning van de opsporing). Voor inbeslagname van tractoren en andere gemotoriseerde voertuigen die gebruikt worden bij een blokkade op een auto(snel)weg is onvoldoende juridische grond. Wegbeheerders zijn verantwoordelijk voor het wegslepen van voertuigen die in de weg staan.

Blokkeren van een bedrijf of instantie

Bij politieel optreden in gebouwen en op privéterreinen wordt steeds afstemming gezocht met de locatierechtigden en bij optreden in de openbare ruimte met het bevoegd gezag (burgemeester). Uitgangspunt bij gebouwen en privéterreinen is dat men in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor de veiligheid en continuïteit van het bedrijfsproces, tenzij op eigen kracht onvoldoende weerstand geboden kan worden tegen de dreiging en het risico. Een blokkade op de openbare weg naar een bedrijf of instantie toe, valt onder de beperkingen van het WOM-besluit.

Ter afsluiting

Optreden van de politie bij demonstraties van boeren met zware (landbouw)voertuigen gaat van dialoog en de-escaleren nu naar begrenzen en doorpakken. Dit betekent beëindigen, aanhouden en verbaliseren.

Schaarse politiecapaciteit betekent dat niet overal tegelijk kan worden opgetreden. Inzet en acties van politie worden bepaald op basis van beschikbare capaciteit en een afweging van de gevaarstelling voor personen en materieel, verkeersdoorstroming en economische schade door de Algemeen Commandant van het SGBO (Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden). Extra inzet gaat niet ten koste van de reguliere planning in de basisteams. Voor inzet van de mobiele eenheid (ME) wordt vooraf toestemming gevraagd aan het bevoegd gezag (burgemeester). Indien dit vooraf niet mogelijk is, wordt zo spoedig mogelijk na het ME-optreden contact gezocht met de burgemeester.

Gemeenten in de Veiligheidsregio Groningen trekken gezamenlijk op met een overkoepelend WOM-besluit. Voor eenduidigheid in handelen is gezamenlijk optrekken in heel Noord-Nederland een pre.

3-NOORD - BOERENACTIES ENN (politie/MKNN/VINN): Journal

Ge genereerd op tijdstip: 20-07-2020 16:13

Gegevens

09-07-2020 14:25: VR003-COPI-MULTI-IM

ROT Drenthe - Beeldvorming

Bestuurlijke regie Veiligheidsregio Drenthe op boerenprotesten

- Handhaving van het WOM-besluit (verbod op trekkerdemonstratie) vindt vanuit:
 - bestuursrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van de voorzitter veiligheidsregio; strafrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie De politie is belast met de uitvoering van dit besluit.
- De wijze van handhaving vindt plaats in de lokale driehoek
- De operationeel leider wordt geïnformeerd door de politie over de (wijze van) handhaving
- Openbare orde en veiligheid is/blijft verantwoordelijkheid van de burgemeester, tenzij het een besluit betreft die valt onder de reikwijdte van de GRIP 4 die in het kader van de coronacrisis is ingesteld.
- Desgewenst vindt bestuurlijke afstemming plaats door de voorzitter veiligheidsregio en de betreffende burgemeester over concrete situaties.
- Bovenstaande lijn is een algemene lijn die momenteel in een concreet handelingsperspectief door TRIP-advocaten wordt uitgewerkt.
- Ook geeft TRIP-advocaten op korte termijn inzicht in de mogelijkheden van bestuursrechtelijk handhaven van de boerenprotesten.

Operationele multidisciplinaire regie op boerenprotesten

- De multidisciplinaire afstemming (coördinatie, communicatie en informatie) omtrent boerenprotesten vindt plaats binnen de bestaande crisisstructuur Corona.

09-07-2020 14:27: VR003-COPI-MULTI-IM (03-vanbrakelu)

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

Naam	Functie	Telefoonnummer
	Leider OT	
	AC Brandweer	
	AC Ghor	
	AC Gemeente	
	AC Politie	

[REDACTED] Informatiemanager [REDACTED]

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

09-07-2020 14:27: VR003-COPI-MULTI-IM ([REDACTED])

09-07-2020 14:28: VR003-COPI-MULTI-IM ([REDACTED])

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

Naam	Functie	Telefoonnummer
[REDACTED]	Leider OT	[REDACTED]
[REDACTED]	AC Brandweer	[REDACTED]
[REDACTED]	AC Ghor	[REDACTED]
[REDACTED]	AC Gemeente	[REDACTED]
[REDACTED]	AC Politie	[REDACTED]
[REDACTED]	Informatiemanager	[REDACTED]
ACbrandweer VRD	Piketfunctionaris	088/

09-07-2020 14:29: VR003-COPI-MULTI-IM [REDACTED]

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

Naam	Functie	Telefoonnummer
[REDACTED]	Leider OT	[REDACTED]
[REDACTED]	AC Brandweer	[REDACTED]

AC Ghor

AC Gemeente

AC Politie

Informatiemanager

ACbrandweer VRD

Piketfunctionaris

09-07-2020 14:41: VR003-COPI-MULTI-IM

ROT Drenthe - Beeldvorming

Bestuurlijke regie Veiligheidsregio Drenthe op boerenprotesten

- Handhaving van het WOM-besluit (verbod op trekkerdemonstratie) vindt vanuit:
 - bestuursrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van de voorzitter veiligheidsregio; strafrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie De politie is belast met de uitvoering van dit
- besluit.
- De wijze van handhaving vindt plaats in de lokale driehoek
- De operationeel leider wordt geïnformeerd door de politie over de (wijze van) handhaving
- Openbare orde en veiligheid is/blijft verantwoordelijkheid van de burgemeester, tenzij het een besluit betreft die valt onder de reikwijdte van de GRIP 4 die in het kader van de coronacrisis is ingesteld.
- Desgewenst vindt bestuurlijke afstemming plaats door de voorzitter veiligheidsregio en de betreffende burgemeester over concrete situaties. Bovenstaande lijn is een algemene lijn die momenteel in een concreet handelingsperspectief door TRIP-advocaten wordt uitgewerkt.
- Ook geeft TRIP-advocaten op korte termijn inzicht in de mogelijkheden van bestuursrechtelijk handhaven van de boerenprotesten.

Operationele multidisciplinaire regie op boerenprotesten

- De multidisciplinaire afstemming (coördinatie, communicatie en informatie) omtrent boerenprotesten vindt plaats binnen de bestaande crisisstructuur Corona.

09-07-2020 14:52: VR003-AC-BRW-IM

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

Naam	Functie	Telefoonnummer
	Leider OT	
	AC Brandweer	
	AC Ghor	
	AC Gemeente	
	AC Politie	

Leider OT

AC Brandweer

AC Ghor

AC Gemeente

AC Politie

[Redacted] Informatiemanager [Redacted]

09-07-2020 15:27: VR003-MK-MULTI-CACO)

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

Naam	Functie	Telefoonnummer
	Leider OT	
Louwy Snippe	AC Brandweer	[Redacted] 2 [Redacted]
	AC Ghor	
	AC Gemeente	
	AC Politie	
[Redacted]	Informatiemanager [Redacted]	[Redacted]

09-07-2020 16:10: VR003-COPI-MULTI-IM)

ROT Drenthe - Beeldvorming

Operationele multidisciplinaire regie op boerenprotesten

- De situatie rond de boerenprotesten is primair een aangelegenheid van de lokale driehoeken en de politie.
- Actuele operationele informatie over de protesten staan dan ook onder het tabblad 'Politiezorg', niet onder dit tabblad. De multidisciplinaire afstemming (coördinatie, communicatie en informatie) omtrent boerenprotesten vindt plaats binnen de al bestaande crisisstructuur Corona.
- Afspraken die hier gemaakt worden, worden in dit tabblad bijgehouden. Als de situatie zich voordoet dat een operationele crisisorganisatie in de benen komt, wordt dit apart aangegeven.

Bestuurlijke regie Veiligheidsregio Drenthe op boerenprotesten

- Handhaving van het WOM-besluit (verbod op trekkerdemonstratie) vindt vanuit:
 - bestuursrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van de voorzitter veiligheidsregio; strafrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie De politie is belast met de uitvoering van dit besluit.
- De wijze van handhaving vindt plaats in de lokale driehoek
- De operationeel leider wordt geïnformeerd door de politie over de (wijze van) handhaving
- Openbare orde en veiligheid is/blijft verantwoordelijkheid van de burgemeester, tenzij het een besluit betreft die valt onder de reikwijdte van de GRIP 4 die in het kader van de coronacrisis is ingesteld.
- Desgewenst vindt bestuurlijke afstemming plaats door de voorzitter veiligheidsregio en de betreffende burgemeester over concrete situaties. Bovenstaande lijn is een algemene lijn die momenteel in een concreet handelingsperspectief door TRIP-advocaten wordt uitgewerkt.
- Ook geeft TRIP-advocaten op korte termijn inzicht in de mogelijkheden van bestuursrechtelijk handhaven van de boerenprotesten.
-

09-07-2020 17:25: VR003-COPI-MULTI-IM ()

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

Naam	Functie	Telefoonnummer
	Leider OT	
	AC Brandweer	1 - [redacted] 2 [redacted]
	AC Ghor	
	AC Gemeente	
	AC Politie	
[redacted]	[redacted]	05

Ulrike van Brakel

09-07-2020 17:26: VR003-COPI-MULTI-IM ()

ROT Drenthe - Samenstelling ROT

Naam	Functie	Telefoonnummer
	Leider OT	
[redacted]	AC Brandweer	1 - [redacted] 2 [redacted]
	AC Ghor	
	AC Gemeente	
	AC Politie	
[redacted]	Informatiemanager	[redacted]

10-07-2020 09:16: VR003-AC-BZ-IM ()

ROT Drenthe - Bevolkingszorg

Gemeente Coevorden: In het geval van een demonstratie op het grondgebied van de gemeente Coevorden wordt te allen tijde de burgemeester gevraagd een besluit te nemen in het kader van OOV en vindt er altijd afstemming plaats met de vz VRD."

Het woord 'tenzij' met verwijzing naar de maatregelen i.v.m. de Coronacrisis geeft aan dat de burgemeester geen bevoegdheid heeft in het kader van OOV zodra een besluit aan Coronamaatregelen gekoppeld is, maar bij demonstraties neemt Coevorden het standpunt in dat dit primair een OOV aangelegenheid betreft

12-07-2020 17:50: VR003-COPI-MULTI-IM ()

ROT Drenthe - Beeldvorming

Op de website van de VRD is op 12 juli 17.00 uur gepubliceerd over het niet verlengen van het demonstratieverbod met trekkers.

- <https://www.vrd.nl/actueel/verbod-niet-verlengd.html>

Operationele multidisciplinaire regie op boerenprotesten

- De situatie rond de boerenprotesten is primair een aangelegenheid van de lokale driehoeken en de politie.
- Actuele operationele informatie over de protesten staan dan ook onder het tabblad 'Politiezorg', niet onder dit tabblad. De multidisciplinaire afstemming (coördinatie, communicatie en informatie) omtrent boerenprotesten vindt plaats binnen de al bestaande crisisstructuur Corona. Afspraken die hier gemaakt worden, worden in dit tabblad bijgehouden. Als de situatie zich voordoet dat een operationele crisisorganisatie in de benen komt, wordt dit apart aangegeven.

Bestuurlijke regie Veiligheidsregio Drenthe op boerenprotesten

- Handhaving van het WOM-besluit (verbod op trekkerdemonstratie) vindt vanuit:
 - bestuursrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van de voorzitter veiligheidsregio; strafrechtelijk oogpunt plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie De politie is belast met de uitvoering van dit besluit.
- De wijze van handhaving vindt plaats in de lokale driehoek
- De operationeel leider wordt geïnformeerd door de politie over de (wijze van) handhaving
- Openbare orde en veiligheid is/blijft verantwoordelijkheid van de burgemeester, tenzij het een besluit betreft die valt onder de reikwijdte van de GRIP 4 die in het kader van de coronacrisis is ingesteld.
- Desgewenst vindt bestuurlijke afstemming plaats door de voorzitter veiligheidsregio en de betreffende burgemeester over concrete situaties. Bovenstaande lijn is een algemene lijn die momenteel in een concreet handelingsperspectief door TRIP-advocaten wordt uitgewerkt.
- Ook geeft TRIP-advocaten op korte termijn inzicht in de mogelijkheden van bestuursrechtelijk handhaven van de boerenprotesten.
-

WhatsApp-bericht (plv.) voorzitter Veiligheidsregio Drenthe:

6 juli 2020 19.21 uur

Collega's,

In overleg met Gery Veldhuis en de burgemeesters van Groningen/ Leeuwarden is besloten om geen trekkerblokkades meer toe te staan. Het ongereguleerde gedogen brengt permanente veiligheidsrisico's met zich mee.

Daarvoor is voor de drie Noordelijke Provincies een gelijklopende WOM-brief opgesteld. Dat betekent dat elke demonstratie met een weg- of gebouwblokkade door de politie zal worden beëindigd. Daarbij zullen actievoerders worden aangehouden. Overigens kan daardoor het opheffen van de blokkade nog wel even duren. Andere actievormen blijven toegestaan ihkv het demonstratierecht.

Ik neem aan dat jullie je kunnen vinden in deze hardere lijn.